

Τὸ Ε Σὺννυμιδ

Kalju peal.

La tõmbas mind üles ärahävitamise august ja roolaseft mudast, ja pani mu jalad kindla kalju peale ja andis mu sammudele kindluse. (Laul 40,3, Dr. Menge).

Ühel platsil, Poola suurimas linnas, asub imelik kaev. La kujutab üht osa meenutuseft. Weeft ulatab wälja kalju, millel seisab tugew noormees. Üle ta pahema kae ripub ta naine, filmad kinni. La näib minestuses olema — ehk on ta koguni uppunud? Oma parema kae firutab ta wastu wana mehele, nähtawasti oma ijale, et ta teda kaljule aidata. Teijelpool kalju seinal muljub ennast ligi hiigla lõwi. Lähleb neil nimestel korda end päästa? On nad kalju peal warjatud? Need küsimused peaksid üles ker- kima igal dieti mõtlejal, kes kaewu waatleb. Ja kuigi need inimesed woolu eest kaljule põgene- nud on, kas ei lange nad nüüd ohwriks lõwile? Ja kui neil korda peaks minema lõwi wõita, kas ei lange nad siiski nüüd järjest tõuswa woolu ohwriks?

Milline hirmuäratow mõte on see, otstida peastmist ja warju kaljult ja siiski hukkuda! Ja miks? See pärast, et kalju, millele põgenetud, mitte päästa ei wõi, sest ta on wale kalju.

Ma meie päewil on kaljusid, kuhu inimesed heal meel warju põgenewad; nad on aga wa- led kaljud. Seal on üks, kes waawatud oma jüdametunnistuseft, et ta on oma ligemisele kogu aeg kahju teinud ja temaga mitte dieti talitanud. La on kuulmata wiisil wõdrast wara omanda- nud. La polnud seda õigusega wõtnud, ja siiski tahtis ta olla aus inimene. Siis ärkab ta jü- dametunnistus, Jumala hääl inimeses, ja mõis- tab teda hukka. La saab aru, et ta on walesti tegutsenud, et tema elus pole kõik kooskõlasta- tud. La jääb rahutuks. Ja — mis teeb ta? Et ennast päästa, põgeneb ta kaljule, mille ni- mi on: „Nii teewad ju kõik!“ Nüüd arwab ta enese julge olewat, nagu oleks ületõhus jellega parandatud, kui seda teised ka nii teewad. Seal on teine, kel on mustad punktid oma minewi- lus, teod, mis ta poolt tehtud, nüüd aga esile

kerkinud ja ei anna temale enam kuskil rahu. La tunneb häda, ja mis teeb ta? La lähleb kal- jule, mille nimi on: „Unustatud“. Kõite peab unustama. Neg parandab kõik haawad! Mõhi kaswab pattudele peale! On et kõik need, kes nii räägivad, mõtleksid: Kõik saawad tund, kus kõik awalikuks saab, surmatund. Seal tulewad esile meie ammu unustatud pattud, kes me peale kaebawad ja surma kibedaks teewad.

On aga ka teisi, kes oma pattu tunnewad. Nad kahetsewad oma pattu awalikult ja wõiwad neist wabaneda. Nad saawad aru, et patt neid ja teisi nende läbi õnnetuks teeb. Nad mõistawad, et nad hirmuäratowas sügawuses lamawad ja tahak- sid meeleldi patust lahti jaada, lahti igaweseks. Seks põgenewad nad kaljule. Aga kuidas nime- tatakse seda kalju? La nimi on: „Oma lubaduste kalju“, oma eeskirjade ja oma wõitluste kalju“. Seal kõlab: „Ma tahan nüüd tõsiselt tööle aja- da“, ehk „seda ei pea enam juhtuma“, ehk „tä- naseft peale, peab asi muutuma“. Urmas sõber, kui sa aru saad, et sa ühel sarnasel kaljul oled, siis astu ruttu alla. Luba mind sulle päris tõsiselt öelda: Kõik need kaljud ei lanna. Nad on waled kaljud. Mendel lähleb finul niifama kui teistel inimestel, kes kaljul päästmist otsti- fid ja siiski hukkuma pidid.

On ainult üks kalju, millel wõib tõelikult warjatud olla. See on kalju, millele Issand kõiki neid seab, kes oma patu hirmus ja hädas abi otstwad. Igauks, kes on ärganud ja patu- koledest aru saanud, kes ennast ise Jumala walgukses kadumaks ja mudas lamawaks tunnus- tanud, kuid kes on Wolgata ristile tulnud ja on tõsi- st päästmist leidnud. Sarnastele on Wol- gata rist kaljuks, milles ta warjatud on igawe- sest igawesti. Ütle, kas seisad sa juba sarnasel kaljul?

Kui ei, siis tule weel täna usus Wolgata kal- ju juure; see wõib sulle igas hädas warju pak- kuda ja kaitset anda, kui kõik muu kõigub.

D. M—ba.

Raanepeilsi juure. Bild kujutab minewiku usufangelasi, kes on igawesti asju tagandu- des ärabelnud ilmalikkudeft eesõiguseft, rikkuseft ja auft, ning walunud Kristuse teotuse, pida- des seda kallimaks waranduseks. Eugeja, kumba walid sina?

Tõe Sõnumid

13. aastakäit.

Nr. 3.

Kas oluforra ohtver võdi võitja?

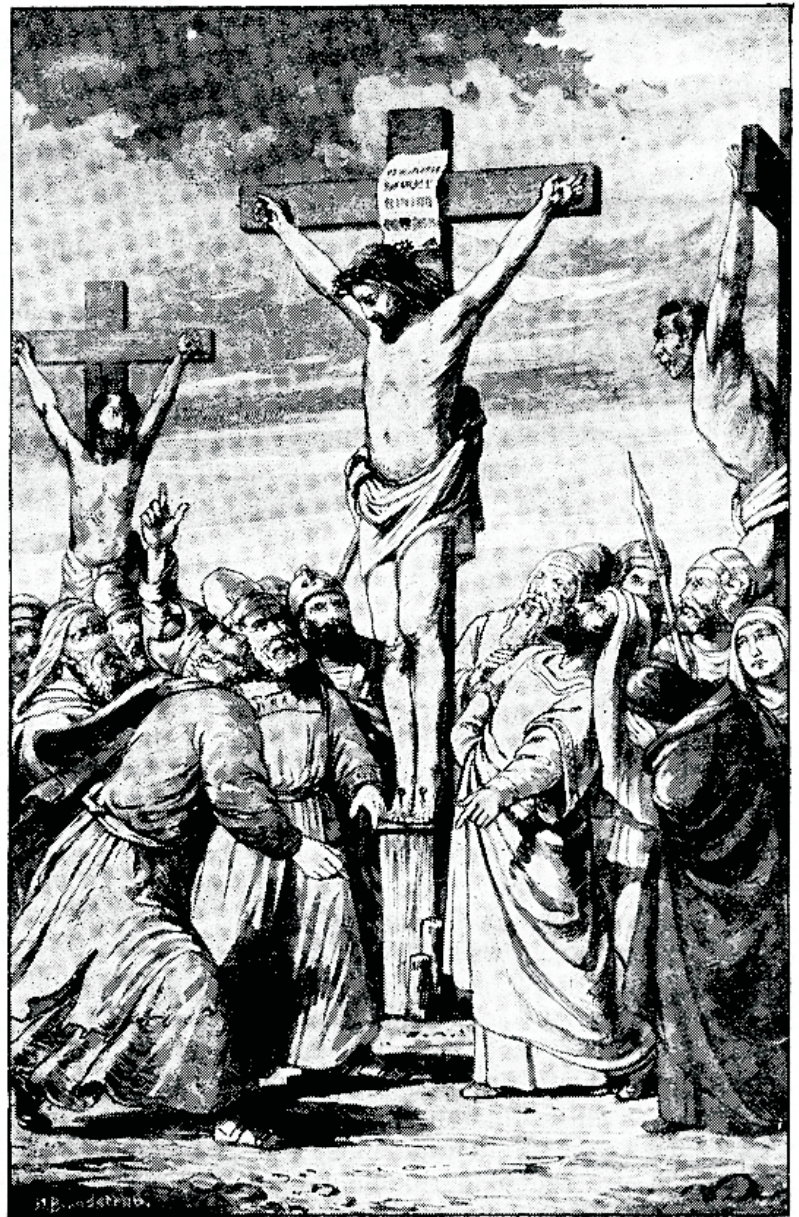
Ujalugu teatab meile, et 55 miljoni inimest on pidanud usufannataja surma maitsena, mis neile nende usu waadete tagajärjena osaks saanud. Kas oli ka Kristus üks neist usufannatajast, võdi oli tema surm teistsugusel põhjusel esile kutsutud? Mõnigi wana-seaduse aegne prohwtet kannatas võid olla sama palju, mis ihulikuuse raskusesie puutub. Paljud neist tapeti, isegi weel oma kaasmaalaste poolt. Suusõnaliste jutustuste saudu teame, et kõik apostlid, ainult üks wäljaarwatud, nende waenlaste käte läbi on surma saanud. Me rõõmustame endis weel täna niisuguste usutawate meeste üle ja täname Jumalat nende tunnistus- ja surmajulguse eest, nende kindla usu andu- wuse eest. Millest tuleb aga see, et me Kristuse surmale hoopis teistsuguse tähenduse ja tähtsuse anname?

See on ajakohane ja tähtis küsimus, sest siin jõuame me tõeliku ja wale religiooni waheliinile. Mitmed meelaja waimulikud ütlewad, et me saada enam Jeesuse elu kui tema surma läbi päästetud. Nad ütlevad meile, et ta olnud omaaja õnnatumate olufordade ohtver, mille üle temal pole wähematki juhtimiswõimu olnud; et ta olla juutide ohtwiks langenud. Kas oli see aga tõelikult nõnda? Ta oli äärmiselt imelik oma elus, selle kohta ei tahtle teegi, kes tema elulooga tuttaw on. Ta jättis meile ka eeskujul kõikide aegade jaoks, millele me järele tegema ja mille poole püüdma peame. Kui me nüüd teda ainult heaks eeskujuks wõtaksime ja temale kui ideaal-inimesele elus tahaksime järgida, siis oleks ju tõelikult meie õnnistus meie eneste tegudest äraripputo, kui seda sel wiisil omada wõiksime.

Kaugele niisugune püüd meid kedagi aitab, seda wõid igati iseenese elus näha ja osustada. Aga nii imelik ka, kui tema elu oli, siiski oli tema surm weel imelikum. Tema tuli siia maa peale selleks, et wabatahtlikult surra. Ta suri wabatahtlikult surma. See ei olnud õnnetu juhtumine, mõni äpardus, mis temale fogemata

itud ja mille eest tema ei suutnud kõrtwale hoida. Ei, tema teotustikas ristisurm oli selle ülesande kõrgustipp, mida tema siia maailma oli tulnud teostama.

Juba oma awaliku tegevuse algusel juhtis ta oma jüingrite tähelepanu oma surma ja ülesõus-

mitte misse peale, ning teatas seda oma jüingritele kofe, juhtu- kui nad seda juba osaltki mõista suutsid. Algu-

ses ütles ta neile sellest küll vähe, kuid mida lähemale tuli aeg, seda fagedamini kõneles ta neile sellest. Ta püüdis oma jängritele selgets teha, et tema peab surema ja ülestõusma. „Sest ajast hakkas Jeesus teatama oma jängritele, et tema pidi Jerusalemma minema, ja palju kannatama ivanemotest, ülematest preestritest ja kirjatundjast, ja et teda pidi tapetama ja kolmandamal päeval ülesäratama“. Matt. 16,21.

Jerusalemma minek oli täieline vabatahtlik tegu tema poolt. „Uga see sündis kui need päevad täis olid, et teda pidi üles tõdetama, siis pööras tema julgesti oma palae Jerusalemma poole minema“. Luf. 9,50. Vähe hiljem loeme, et ta need katsteistkümmend enese juure võttis ja neile ütles: „Vaata, meie läheme üles Jerusalemma ja kõik peab lõpetatama, mis prohveteite läbi on kirjutatud inimese Pojast“. Luf. 18,31. Wana seaduse prohveteid olid tema surma ettekuulutanud. Tema tundis neid prohveteite ettekuulutusit ja nüüd ütles ta, et need pealvad tälde minema.

Nendel, kes Jeesuse huffamõistisid ja teda risti löid, ei oleks tema üle mingisugust meelevalda olnud, kui tema ise ei oleks seda sündida lastnud. Seda näeme selgesti juhtumisest, kui sõjariistus hulk Ketsemani aeda tuli, et teda ivangistada. Peetrus aga tõmbas mõõga ja lõi ülema preestri sulajel kõriva ära. Jeesus parandas tehtud paha, öeldes: „Eht mõlled sina, et mina praegu ei võiks oma isa paluda, et ta mulle saadaks enam kui katsteist leegioni inglit? Uga kuidas peaffid kirjad tõeks saama? Sest see peab nõnda sündima“. Matt. 26,53.54. Jeesus tarivitses ainult rääkida kui tema ivanlased põgenesid ja maha langesid.

Jeesuse ütetus Joan. ev. 10,17.18. on selle kohta lõpuliselt otustatav. „Seepärast armastab mind Isa, sest et ma jätan oma elu, et ma seda jälle võtan. Ükski ei võta seda minu käest, vaid ma jätan seda iseenesest; minul on meelevald seda jätta ja meelevald seda jälle võtta; selle käsujõna olen mina oma Isalt saanud“.

Jeesus ei tulnud mitte siia maailma peaaegjalikult elama, vaid, surema. „Vaata, (raamatuse on minust kirjutatud) ma tulen, oh Sumal sinu tahtmise järele tegema“. Ebr. 10,7. Sumala tahtmine oli see, et ta pidi surema kui suurim patu ohtver kõigi maailma pattude eest, mis loomade ivere läbi ei võinud mitte lepitatud saada. Ketsemani aias kuuleme teda palvetavat: „Mitte minu, vaid sinu tahtmine sündigu“. Jeesus ei olnud mitte üffi tahtlik Isa soovi täitma, vaid temal omal oli ka armastuse läbi mõjutatud igatfus, seda tööd lõpetatuna näha. „Nüüd on minu hing kurb. Ja mis pean ma ütleva? Isa, peasta mind sest tunnist! Uga seepärast olen mina selle tunni sisse tulnud“. Joan. 12,27. „Sest inimese Poeg ei olegi tulnud ennast lastma

teenida, vaid ise teenima ja andma oma hinge lunastamise hinnaks mitme eest“. Mark. 10,45. Ja, Sumal olgu tänatud, „... tema on meie üleastumiste pärast haavatud ja meie ülesõhtu pärast ära rõhutud; karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema ja tema muhtude läbi on melle terivis tulnud“.

Kristuse surm oli enam kui harilik surm. Tema surm ei olnud mitte surm, nagu see kõikide inimeste oja on. Tema surm on teistlugune, mitte oma iviisi, vaid oma otstarbe pärast. Selle otstarb oli inimesoo äralunastamine. Palju prohveteit ja pühi mehi oli enne Jeesuse surma surnud, aga nende surmal ei olnud äralunastatvat väge. Jeesus oli aga selleks maailma tulnud, et patuseid peasta, aga ta ei võinud seda mitte teistiti kui pidi nende süü eest surema, et seega Sumala käsu nõuet täita. Sumala käsuft oli üle astunud ja see nõudis üleastuja surma. Sumal ei võinud oma käsku, mis tõde ja õigus on, muuta, vaid andis ennem oma poja surma. Sellest näeme kui kõikumata Sumala käst ja seadus on. Selle surma läbi on ta teostanud töö, mida ta oma elus ei suutnud korda saata, ja lunastuse töö, mida ühegi teise surm ei oleks võinud lõpule iviia. Temast öeldakse, et ta „ennast ise meie pattude eest on annud, et ta meid pidi ära peastma“. Gal. 1,4. Paulus ütleb, et „Kristus meie eest on surnud kui meie alles patused olime“. Room. 5,8. „Sest tema on teda, kes üheftki patust ei teadnud, meie eest patu ohtveriks teinud, et meie pidime Sumala õiguseks saama tema sees“. 2 Kor. 5,21. Tema surma läbi oleme me Sumalaga lepitatud. Tema suri selleks, et meie võidime elada. „Nõnda on Sumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub ei pea hukka saama, vaid et temal peab igavene elu olema“.

Tema surm iviis lõpule suure äralepitamistöö. „See on lõpetatud“, hüüdis surija Lunastaja. Tema oli siia tulnud suurt ülesannet teostoma ja Kolgatal lõpetas ta selle. Tema surm oli kõige selle kõrgustipp, mida ta enne siinses elus oli teinud. Kolgata oli äralunastamise plaani keskpunkt. Siin ilmutas Sumal oma armastust kõige selgemalt. Siin lasi Lunastaja oma ivere ivalada. Siin sai aga ka aivalikuks patu toledus, inimese abitus ja Sumala ivägi.

Eht selle pildi tagastein küll tume on, siiski paistavad sealt pimedasse maailma Sumala armastuse ivalguse kiired. Need kiired ulatavad kuni meie ajani, jah igavhe juure meie seast. Oled ja neile täheleponu kinkinud ja Sumala armastust ivastu võtnud? Ärallunastamistöö on teostatud, lõpetatud, maailm on Sumalaga lepitatud, Jeesus on jumaliku õiguse nõudmist täitnud, „seepärast palume meie nüüd Kristuse asemel: Ühde endid Sumalaga ära lepitada“.

Üles äratatud.

„Aga nüüd on Kristus surmest üles äratatud.“ 1. Kor. 15, 20.

Oletame kord, et Kristus ei oleks ülestõusnud; et tema elu lõppes ristilöömisega; et tema viimised eluavalduste tunnused oleksid jäänud ristil: „See on lõpetatud!“ — Mis oleks meil siis Jeesusest Kristusest? — ehk veel õigalt: mis puuduks meil siis? Siis oleks kogu tema elu sarnanenud mõnele komeedile, mis kord hiilgujega jeda maad valgustas ja liihikeste aja järele pimedusse langes. Siis oleks tema elu olnud hädahüüd taeva poole, mis jäi kuulmata, kurbloogu ilma lepitava lõputa. Siis oleks Kolgata jündmus veel täna juure küsimusmärgi all. Siis ajuks igavik me ees põhjatu pimedate kuristikuna. Ainult tühius ja nõutus oleks siis maad võtnud tema järelkäijate seas. Siis ei oleks apostlid väljaläänud imekspaanemismäärilises südiduses ja julguses; siis ei oleks nad valmis olnud eneste elu selle mehe eest ohverdama. Siis ei oleks ühtki kristlikku kogudust ajutatud, jett ainult elav Snnistegija võib nurgakivi olla, kes jeda ehitust hoiab. Siis ei oleks kristlikke jumalakodasid, vaid need oleksid ainult ilhe ammugi jurnu mälestusmärgid. Siis oleks meie jutlustamine ilmaaegne ja meie usk tühine. Siis oleksime kõik veel eneste pattude orjad. Siis oleksid ka need, kes Kristuse sees surmud, hukka läinud.

Aga nüüd on Kristus surmest ülesäratatud, kirjutab Paulus oma suures ülestõusmise peatükis. Kuuldes jeda, kostavad meile need jõnumid vägevava võiduhõiskena patu, jurnu ja hana üle. Jeesuse ülestõusmisega on kõik võidetud. Sest ajast, kui jingrid ülestõusnud Snnistegijat nägid

„Tema võit võimaldab meile juua eluvest.“

ja eluvürstina tundma jaid, jellest ajast peale jaid nad ülesloomuliku väe ja julguse, teda kõigele maailmale kuulutada. Nende jutlustuste peaaonel oli ainjam siju: Jeesus elab! Nad nimetavad end tema ülestõusmise tunnustajateks; alati nende juu-

res viibima eluväge tahavad nad ilmutada. See on nende õnn ja troost, nende tugi ja lootus. See kostab igast juttusest, see on peajooneks ja põhiheliks nende kirjades. Kõik on äratõeldud jõnades: „Aga nüüd on Kristus surmest ülesäratatud!“

„Siis peasid nende silmad lahti.“ Luut. 24, 31.

Kolgata ohver ei ole nüüd asjata olnud, Jia on jeda armuga vastu võtnud. Nüüd on äratõeldamine lõpetatud ja inimjugu äratõeldatud. Surm on võidetud, taewas avatud ja tee isamajasje wabaks tehtud.

Te murelikud ja rõhutud, miks olete nii kurwad? Snnistegija on ülestõusnud; see, kes kõrvaldas hana usjelt kivi, võib ka teie mureloomad eluteelt kõrvaldada. Te leinajad haudade juures, miks nutate nii kibedasti? Jssand on ülestõusnud, ta elab, ja kes surmud Kristuses, peavad ka elamal

Ka kõigeabitumad, kes te ohkate ja kaebate patuhirmus, teadke, et Jssand on ülestõusnud, Jeesus on võitja; ta võib ka teie patte kõrvaldada. Mis takistab siis meid südamest rõõmsad olemast? Mitte see, mis Jumal meile jaadab, ka mitte need asjad, mis inimesed meile teevad, ei tee meie elu nõnda raskeks ja meie hinge nii kurvaks; kõige pahem on ikka alati see, mida ise enestele valmistame. Me enamasti ei aimagi, et me ise eneste juurimad waenlased oleme. Kui tahame jaada õnnelikuks, siis peame eneste elust kõrvaldama patu, peame ülestõusma ja uues elus käima hakkama. Ärka üles ja tõuse üles surmest, siis võtab Kristus sind valgustada!

Ülestõusmise pühad on käes sinu ja minu jaoks, aga sinus endas peab uus inimene ülestõusma. Kristus peab elama sinu sees ja sina tema sees. „Kes võidab, jellele tahan ma anda minu enese aujärje peal istuda, nõnda kui minagi olen võitnud ja istunud oma Jssaga tema aujärjel.“ Dr. C

Inimsoo kõrgeim eeskuj.

Kõrgeim nõue inimestelt on juba wanast ajast pärit, wanas testamendis tuntud ja uues testamendis Kristuse läbi igawesti kinnitatud käsk: „Sina pead Issandat, oma Jumalat armastama kõigest oma meelest.“ 5. Moos. 6, 5; Matt. 22, 37.

Apostel Paulus, rajanedes oma armu äratundmisele, kirjutas ühes oma kirjas: „Kui keegi Jeesust Kristust ei armasta, se olgu ära neetud,“ i. t. wälja pandud Jumala rahwast ja õigusest, tema jälitulekul jisse minna tema riiki.

Kõigest sellest hoolimata olen ma weendunud, et paljud inimesed tänapäew kõige muud maailmas, mis nendele meeldib, rohkem armastavad kui meie õnnistegijat Jeesust Kristust. Mõned armastavad iseendid, teised raha, kolmandad uhkust, kuulsust ja kõrget kohta ehk lõbustust rohkem kui Jumalat.

Kui me nüüd küsime, kust tuleb see ükskõiksus Jumala vastu ja mispärast ei armasta inimesed Jeesust, siis me võime leida ainsa wastuse: sest et nad ei tunne ega mõista teda.

Nõnda ei ole see miski ime. Kas võidakse armastada kedagi, keda ei tunta? Ehk kuidas peab armastama seda, kellest ei ole midagi kuulnud?

Sige kristliku kaswatuse puudus on põhjustanud usulise leiguse, kuulutuste ja piibliku õpetuse hooletusse jätmise ning on muutnud rahwad metafisiks ja ebakristlikuks.

Kuid tundmatus ja uskmatus ei wõi tühistada inimese kohustusi tema Looja ja Lunastaja vastu. Armastus jääb kõige juuremaks käsiks, mida inimesed peawad tähele panema.

Mispärast me peame armastama Jumalat?

Ewangelist Johannes wastab selle küsimuse peale: „Armastagem teda, sest ta on meid enne armastanud. 1. Joh. 11, 19.“

Jumal ei ole awaldanud meile oma armastust mitte ainult seläbi, et ta meid on loonud ja meile annud olemasolu õnne, waid tema on ka meie ärapäält ja surmast, igaweseist hukkamisest. Teiste sõnadega: me inimesed ei wõlgne Jumalale üksnes jeda kaduwat elu, mida me oleme saanud oma wanematelt loomulikul wiisil, waid ka hukkamisemata igawese elu, mida me saame üleloomulikul teel usu

läbi Jeesuse Kristuse jisse, keda Jumal on annud meile äralunastuseks.

Kui wäga on Jumal meid armastanud, võime me ainult mõista, kui me ära tunneme oma patust olekut ja äralunastuse vajadust. Et mõista jeda armastuse saladust, millega Jumal meid on armastanud, jutustan järgmise loo, mida ma hiljuti ühest raamatust lugesin.

Prantsusmaal ühes linnas puhkes ühel päewal lahti juur tulekah. Inimesed tormasid waatama igast küljest ja warsti oli neid koos suur hulk. Ka kohalik piiskopp tuli õnneluskohale ja kuulas järele, kas kõik inimesed põlewast majast olewat päästetud.

Meeleheitel hiiudis keegi ema: „Minu lapsuke jäi magamistuppa, millest mind päästeti kui tuli lahti puhkes.“ Siis näitas ta maja poole, kuhu oli jäänud laps. Piiskopp käskis tuua redeli ja lubas sellele, kes lapse päästab, 2000 franki.

Kui aga keegi ei tahtnud wabalt ohwerdada oma elu lapse eest, kattis end piiskopp ruttu märja rätikuga ning läks redelit mööda kuni toani, milles oli laps. Seal tungis ta läbi hirmjate leekide tuppa — mõne silmapilgu järele ilmus ta lapsega, ning redelilt maha jaades andis ta teda wigastamatu ema kätte.

Lapse wanemad langesid päästja ette maha, kuna rahwas talle waimustatult auawaldusi tõi. Piiskopp aga pööras end wanemate poole järgmiste sõnadega: „Kuna ma olen päästnud teie lapse lekidest, ei wõi te mulle kelata teatud õigust tema üle. Ma pean teda otse kui oma lapseks ja kingin talle need 2000 franki, mida ma olen wõitnud.“

Otie nõnda on ka lugu meiega. Kui patused lapsed, patustest wanematest siindinud, olime me oma patu tagajärjel surmale mõistetud, ja me oleks tõelikult oma pattudesse surnuks jäänud ja kadunud olnud oma wanematele, kui meid mitte Jeesus Kristus oma surma läbi ei oleks ära lunastanud. Kõigile, kes teda vastu wõtsid, on ta annud Jumala laste õiguse.

Ohwri juurust, mida Jumal meie eest tõi, kui ta Kristuse armastuse pikku, kõrgust, laiuust ja sügawust, mõistame me paremini, kui me sellega wõrreldes tähele paneme

Nolme armastuse eeskuj.

Nord sõitis üks Poola aumees läbi metsa. Oli kõva talvekülmu; lumi oli sügav, ja metsas hulgu-
fid hundid nälja pärast. Meil ei ole õiget arusaami-
mist sellest, mis tähendab kari nälfajeid hunte, aga
poolakad teavad seda. Niisama teadis seda ka see
aumees, tema naine ja laps, kui ka teener, kes kõik
üheskoos saanis olid. Seepärast ajasid nad hobu-
seid kuni viimse kiiruseni. Ei kestnud kaua, kui
nad juba kuulsid huntide hulgemist. Erituks kostis
see kaugemalt, kuid viimaks tuli ikka ligemale ja
ligemale. Ehk küll hobused jooksisid viimse võima-
luseni, oli siiski mõrdlemisi liihikeste aja jookjul jaan
huntidest ümber piiratud. Peremees, olles hästi
relvastatud, lastis wahetpidamata huntide karja,
mitmeid nendest surmates. Ehk küll siin ja seal
mõni hunt langes, jäi neid pealetikkumiseks küllalt
üle. Lõpuks oli sõitjatel surm kindel silma ees.
Kõige hädasohtlikumal filmapilgul, kui hundid olid
walmis saani hüppama, andis teener ohjad oma
härja kätte sõnadega: „Härja, kandke hoolt minu
naise ja laste eest!“ ning hüppas wäljatõmmatud
mõõgaga huntide keskele. Härja piitfutas hobuseid
tuulekiirusega ja jõudis peagi oma abikaasaga lähe-
masse külasse. Tema elu oli päästetud. Uega-
wiitmata kogus ta külaelanikkudest mõned julged
mehed ja kiirustas tagasi kohale, kuhu oli jäänud
mõtlema ta truu sulane. Gunte ei olnud enam
seal, ning ta truust sulast olid järele jäänud ai-
nult saapad. — See on auline näitus ifeeneje ära-
salgamisest. Kas juba awaldub jelles kõige suurem
armastus? Kindlasti mõime ütelda, ei!

Uhel Schotimaa mägilisel maakohal töötas keegi
ema heinamaal, kuna ta oma hiljutijündinud lapsu-
sele oli asetanud heintele istuma. Seal tuli kor-
raga hiiglatuul, wõttis lapsuse ja kandis teda
kõrge kalju otja oma poegade juure pesasse. Kellel
on julgust ronida kaljule ja wabastada last rõõw-
linnu küüfist? Keegi hoolimata jahimees tegi kat-
set, kuid poole tee peal ta wääratas ning kukkus alla
kuristikku. Üks teine otjustas ennaft julgustikule,
aga waata, ka tema tegi wäärjammu ning kukkus.
Lõpuks kogus omale julgust jüdamesse üks naiste-
rahwas. Ta ronis kuni pejani ja tuli — alolema
waimustatud rahwa palwetades — lapjega jälle
tagasi. See oli lapse ema.

Me pea küll kõik tunnistame, et ka see ettewõte
oli kangelastikk, mis erilist emaarmastust tõendab.
Kuid kas see on kõige suurem armastus? Ei, ta ei
ole mitte!

Müüd armas lugeja, tule minuga waimus ühes
Jerusalemma. Wast lastuhat aastat tagasi, kui
lihawõtte pühil määratu suur rahwahulk oli kogu-
nenud lihtia puuristi ümber, millel rippus mees,
kes oli jüütu, kuid kes kui harilik kurjategija pidi
surma kannatama. Tema pea oli kroonitud fibu-
witjakrooniga, weri jookkis üle ta näo. — Peale
walude, mida on kannatada ristilöödul, pidi ta

kannatama peaktwaataja hulga pilget ja halwaks-
panu. Kuid tema — palwetas oma mõrtiufate eest.
Milleks kannatas ta seda kõike? Mis otstarbeks
ta suri? Ta ei olnud patustanud. Ka ei olnud
ta kui harilik patune inimene, kui selle Poola au-
mehe sulane ehk kui see ema, kes päästis oma lapse;
ei, waid ta oli Jumala „Püha“. Ta ei surnud
oma enese pattude pärast, ka mitte oma rahwa juh-
tide eest, et neid wabastada, ifegi mitte oma laste
pärast; palju enam: ta juri oma waenlaste
eest. Ta juri ka nende eest, kes teda ristile löid,
ifegi nende eest, kes teda ta kannatustes pilkasid ja
naersid, nende õndsuse pärast ta palwetas. Ta juri
patuse ja kurja inimhulga eest, kes oli patustanud
oma taewase isa vastu, teda kestwalt kurnastades
oma üleastumistega. Nende eest kannatas ta surma
ja kõige alandawamaid pilkeid, et neid päästa iga-
wejelt hukkumisest.

Kas see on kõige suurem armastus? — Ja,
see on kõige suurem armastus! Mida
ükski inimene ei ole teinud, sest ajast kui inimesed
maa peal elawad, seda on Jeesus Kristus teinud:
„Sest Kristus on, kui meie alles nõdrad olime, omal
ajal surnud nende eest, kes jumalakartmata.“ (Koo-
ma 5, 6) Seategija eest, ühe armja inimeje eest
mõiks küll keegi ohwerdada oma elu, aga waewalt
oma waenlase eest.

Jeesus, kes omas õige armastuse, ja kes seda
paremini wäljendada oskas kui ükski teine, ütles:
„Suuremat armastust ep ole ühelgi, kui see, et ta
oma elu jatab oma sõprade eest.“ Joh. 15, 13.

Tõelikult on tarwis suurt armastust, et enda elu
jätta oma sõprade eest. Aga Jumal ilmutas meile
oma armastust, kuna ta Kristuse andis meie eest
surma siis, kui me patujed — mitte sõbrad — olime.

Selle täieliku enesejalgamise ja mõrdlemata
enejohwerdamise läbi, mida Kristus awaldas ris-
til oma waenlaste eest sures, ei saanud ta ainult
Jsa armastuse osalijeks (Joh. 10, 17), waid ka
wahemeheks, kelle poole inimesed wõiwad saata oma
palwed.

Milles awaldub armastus?

Jumal awaldas oma armastust inimeste vastu
oma poja ohwerdamises. Jeesus tõestas oma ar-
mastust inimestele, kuna ta nende päästmiseks andis
oma elu wabatahtlikult, ja Jumala vastu näitas
ta üles oma armastust selles, et ta tema tahtmist
tegi, s. t. täitis tema käjud.

Meie lunastaja tunnistas ife: „... et mina
Jsa armastan, ja nõnda teen, kui Jsa mind on käs-
tinud.“ Joh. 14, 31. Müüd meie patujed, kes me
oleme päästetud surma juust, oleme kohustatud tun-
nistama oma lunastajat ja oma armastust tema
vastu üles näitama tema tahtmise täitmises. See-
pärast ütleb Jssand: „Kui teie mind armastate,
siis pidage minu käsuõnad.“ „Kellel minu käsu-
õnad on, ja kes neid peab, je on see, kes mind ar-
mastab.“ Joh. 14, 15. 21, 24. (Särgneb.)

Sumal tahab kuitvatada

Pisarad kehaliste ja hingeliste walude pärast.

Õigusega nimetatakse maailma hädaoruks, sest igal pool walitsewad mured, kannatused, hädad ja walud. Seis ajast, kui patt maailmas on ja temaga ka surm, on inimeste elu sündimisest kuni hauani täidetud walude ja pisaratega. Wastatwa näituse annab Hiobi raste läbielu. Kaeud wastikustärataiwate, walurikaste paisetega, pidi ta läbi elama hingewapustatwa peetumuse oma sõprade suhes, kuna nemad teda ta õnnetusel süüdlaseks pidasid. Walust läbitungituna hädaldab ta seepärast: „Mu silmad on ropuks saanud nutust, ja mu silmalaugude peal on surma wari; seepärast, et mu käsi puhast wäetäuba tõõst ja mu palwe selge on.“ (Hiob 16, 16, 17.) Uga uskudes oma Sumala sisse jäi ta ka wiletsuses kindlaks, sest ta ütles: „Mu sõbrad on mu pilsojad; mu silm jookseb wett mu Sumala poole; et ta mu waese mehe asjad selgeks teeks Sumala juures, ja inimese poja asjad oma sõbra juures.“ (Hiob 16, 20. 21.) Kui Sumala abi kaua oodata lastis ning ta ennaist oma elu lõpuks ette walmistas, finnis ta end kõwemini kõigetwägewama külge ja kindlas lootuses igatweise elu peale waadates hüüdis ta: „Seis mina tean, et mu luuastaja elab, ja tema jääb wiimseks põrmu peale seisma. Eht küll ussid mu nahaga saawat see liha ära toorinud, siski saan ma oma liha feest Sumalat naha.“ (Hiob 19, 25. 26.)

Ustlikule on kannatus sulatatw läbielu, mis täib taewaliku õndsuse eel. Ilma kannatuweta õiget kristlikust ei ole. Ilma wiletsufeta Sumalariiki minna on wõimata. (Apt. 14, 22.) Seal walged piduriided, siin tolm ja wõraga kaetud wõitlajatwarustus; seal rahupalmid, siin mõõt; nõnda peab see olema patu pärast.

Meile eestujuks on Issand ise siin maa peal käinud seda kannatuse ja usu teed.

Niikaua kui me siin maailmas oleme, on alati põhjust pisarateks. Pisarad kas meie oma wõi wõõra süü pärast, kas ihuliku wõi hingeliste walude pärast. Kuid Sumala sõna ütles: „Uga meie teame, et kõik heaks tuleb neile, kes Sumalat armastawad.“ (Room. 8, 28.)

„Lema

Jumal tahab kuitwatada kõik piisarak nende filmist.

alude pärast.
 ädaoruks, sest
 tufed, hädad
 ilmas on ja
 dimisest kuni
 a. Wastatava
 Kaeud was-
 pidi ta läbi
 oma sõprade
 es süüdlaseks
 aldas ta see-
 ud nutust, ja
 ri; jeepärajt,
 a mu palwe
 usfudes oma
 dlast, sest ta
 d; mu film
 a mu waefe
 ures, ja ini-
 (Hiob 16,
 odata lastis
 e walmistas,
 wivama külge
 le waadates
 nu lunastaja
 eale seisma.
 see liha ära
 eest Jumalat

lääbielu, mis
 kannatuseta
 eta Jumala-
 , 22.) Seal
 eriga kaetud
 jün mööt;

in maa peal

eme, on alati
 ie oma wõi
 ingeliste wa-
 itleb: „Uga
 kes Juma-

Seesus nutti
 rajt. Selle linna
 ret ja kannatust.
 kes hosianna h
 löömist kui ka l
 numud kättema
 piisarakid. (Euf.
 kaebasid oma
 pärast, siis nutti
 mõistis inimesi
 mõistis wäsimu
 sellepärast oelda
 waewatud ja k
 hingamise saate
 Paulus kirjutab
 nuijatega.“ (Ro
 meie rifutud m
 tunnet!

Gesato müü
 õiguse lääisefup
 pärandatavad
 tulemust nägi,
 ta esimesündin
 wõitmatult kad
 Õnnistegija ala
 nud meeleparar
 tegi ta omale c

Peetrus rääi
 sõnu ja finnitaa
 tud Õnnistegija
 patu äratundmi
 ja pööras end
 Besand talle ta
 hingedepäästjate
 ta südamest See
 hul, aga walur

Selles maa
 minef, tertoitam
 faua äraolnud

„Tema

õusnud!“

õid pisarad nende filmist.

Kaastunde pisarad.

Jeesus nuttis süüga koormatud Jerusalemma pärast. Selle linna jumalafartmarus sünnitas talle muret ja kannatust. Kuna tema saatjad talle rõõmuhõides hõhki hõhki, nägi Kristus ette oma ristilöömist kui ka linna lähedat karistust. Aga ta ei nutnud kättemaksmise pisaraid, vaid kaastunde pisaraid. (Lut. 19, 41.) Kui Maria ja Maria kaebasid oma armisa surunud wenna Laasarusse pärast, siis nuttis ka Jeesus. (Joh. 11, 35.) Tema mõistis inimesi ja tundis nendega kaasa. Ta mõistis wäjinutega õiget ajal rääkida ja wõis sellepärast öelda: „Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamise saata.“ (Matt. 11, 28.) Suur apostel Paulus kirjutab: „Olge rõõmsid rõõmsatega, ja nutte nutjatega.“ (Room. 12, 15.) Kui hariva on aga leida meie rifutud maailmas õiget kaastõõmu ja kaastunnet!

Kahetsuse pisarad.

Jeesus mõitis fergemeelselt oma esimesündimise õiguse läätsefupi eest ja kaotas feeläbi oma isalt pärandatavad walandused ja õnnistuse. Kui ta tulemust nägi, nuttis ta kahetsuse pisaraid, kuid ta esimesündimise õigus ja õnnistus olid tagasiwõitmatult kadunud. Ka Juudas nuttis oma õnnistegija alatu äraandmise pärast, fiski ei leidnud meeleparandus maad, ning oma meeleheitte tegi ta omale otja.

Peetrus rääkis oma nõrkuse tunnil ärafalgamise sõnu ja kinnitas neid wandega, kuid tema armastatud õnnistegija kaastunderikas pilk wiis ta nõrkusepatu äratundmisele. Ta läks wälja, nuttis fibedasti ja pööras end täiesti ümber. Sellepärast andestas Jeesus talle ta patu ja tegi teda tagajärjerikkaks hingedepäästjaks. Truudusetuse õkos oli kõrwaldatud ta südamest Jeesuse armastusriika andestamise puhul, aga walurikas mälestus jäi püsima.

Jgatfufe pisarad.

Selles maailmas on üks lõpmata tulef ja minef, terwitamine ja jumalaga-jämine. Kui me kaua äraolnud fugulafi ja sõpru jälle näeme, siis

õusnud!“

hiilgavavad meie filmad rõõmuft. Kui aga jumalaga-jätmine tuleb, kuis kurtvastab siis süda, kuis jooksetavad siis fibedad pifarad meie filmist! Palju enam veel siis, kui meie armastatud juiguivad furmaunne, kui me neid peame jätma kalmukünka rahusse. Kui nende armsad huuled on sulutud, nende truud filmad kustunud, nende nii rõõmsalt oma kaasinimeste heats löötanud käed eluta ja nende süda waifne, siis tunneme me endid nõnda kui need waesed Joppes, kellest riisus külm furmaingel nende heategija Tabita. (Apt. 9, 39.) Nõnda tundis ka Maria See use haua juures seistes. Ta pifarateft tumestatud pilk ei tunnud ära ülestõusnut.

Meie armsate faotus paistab meile asetomata ja walu nende lahkumise üle wõimata olewat. Me tunneme endid mahajäetutena, wiletsatena — trööstimatudena. Jõsand aga wähendab meie walu idotuse palsamiga: „Nemad peawad tagasi tulema waenlase maalt.“ (Ser. 31. 15. 16.) Önnis see, kes ufus wõib welda nagu Marta: „Ma tean, et ta peab üles tõusma ülestõusmises wõimfel päewal.“ (Joh. 11, 24.) Midagi ei lähe maailmas kaduma, ifegi mitte tilk, mis merre langeb; kas siis Jõsandal peaks wõimata olema üles äratada meie armsaid lahkunuid? „Urge pange seda imets: seft tund tuleb, millel kõik, kes haudade sees on, peawad tema häält kuulma, ja wälja tulema, kes on head teinud elu ülestõusmises; aga kes on paha teinud, hukkamõistmises ülestõusmises.“ (Joh. 5, 28. 29.)

Wiimased pifarad.

Seefus, meie patust ja furmast äralunastaja, tuleb kirjeldamata aus warsti jälle. Siis täidab ta oma rahwale kõik idotused. Ta kutsub nad wälja mullastest fängidest ja katab oma laste suremata ihud hiilgawate walgusriietega. Müüd wõiwad nad oma kaastunastatuid armsaid jälle näha ja ka kõiki neid, kes nende läbi on wõidetud Seefusele. Siis läheb ideks Taaweti ennustus: „Kes filmaweega küllwawad, need lõikawad hõiskamisega. Kes käib ifta peale ja nutab, seemet küllwi tarwis kandes, see tuleb idesti hõiskamisega, ja kannab oma wihtfusid.“ (Saul 126, 5. 6.)

Kõik nende kannatused, mured ja walud on siis igawesti möödas. Nad on ära wõitnud patu, himud, maailma ja waenlase Tasse wõre läbi, nad on tunnistanud oma Önnistegijat, on pilget ja naeru kannatanud, nad jäid truuks jumalikkudele põhimõtetele kuni furmani ja nüüd ehitab neid nende armastatud Jõsand aukrooniga. Nad päriwad uue maa, mis järab paradisiilikus hiilguses, wõiwad süüa elupuust ja juua kristall-felgest elu-weest. Uga veel on üks walu, mis efile toob nende wiimased pifarad: nende hulgas puuduwad armsad sõbrad, kallid sugulased, kes on ära heitnud Jumala sõna ja haltwaks pannud Seefuse ärapääftwat werd. Siis lasseb neid truu, halastaja isa waadata oma tarka korraldusse. Sa siis pühib Jumal ära kõik pifarad nende filmist. (Salm. 7, 17.)

E. A. Moger.

Päifene meie ihulikus ja waimulikus elus.

Kui meie asju, mis meid meie igapäewases elus ümbritsewad, tähepanelikult waatleme, siis omab see, mis meile harilik ja igapäewane on paistnud, jägedasti aimamata tähtsuse; seft me leiame et sündmustel meie eneste elus kui ka looduses pääle filmnähtawa otstarbe, ka weel sügawam tähendus on, et nad samal ajal ka taevaliste asjade warjud on.

Eks ole inimese sündimine, mille läbi ta maailma astub, waimuliku sündimise tähendus, mis üffi talle waimulikusse elusse sisse astumise wõimaldab? Eks ole wahetord wanemate ja laste wahel pildits olukorra kohta Jumala ja inimeste wahel? Kas ei peaks me abielu läbi tutvunema Kristuse südamliku armastusega? Eks tuleta meile furm meelde „teist“ ehk „jäädatwat furma?“

Uga mitte üffi inimese elu waid ka looduse aivaldused ilmutawad meile tähendusi igawiku pääle.

Selleks ainult paar näitust: igaastane närtsimine ja fosletamine ning talwe furmawaietus looduses on meile selgest eeskujuks maailma lõpu kohta, mille järele sellel maakohal tuhanda aasta festel ei saa elu olema. Kui aga kawatwad oma

wõitwa wäega efile ilmub, ja igal pool uue elu tärkama paneb, peame kofe maa uuetekloomise ja furnute ülesäratamise pääle mõtlema. Nõnda saab meile iga uus tali ja kawatwad sümbooliks. Pääle nende suurte näidete kujutatwad meile wäikesed, tähepanemata asjad suuri tõdesid filmade ette. Eks ole ifegi kõige wäiksem seemne iwakene imelik tähendus sellest, et ainult oma enese mina furma läbi uus, waimlik inimene wõib sündida.

Waatleme ford meie päifest. Mida tähendab päifene meie maakera ja sellega ühes ka meie ihuliku elu kohta? Temale wõlgneme me tänu kolme asja eest, ilma millesteta meie elu üidse wõimata oleks. Päifene on meie walgusalikas. Kui tema üles tõuseb, ilmub walgus; loojeneb see, siis ilmub pimedus ning öö. Ehk küll walgus tähtis on, annab ta meile siiski weel palju enam. Ta annab meile ka soojust. Ta sulatab lume ning jää ja soojendab maapinda, et säält elu wõrjub. Sellega ühes oleme aga juba nimetatud kolmandama asjani jõudnud, nimelt: walguse ja soojuse läbi wõimaldab ta elu maakeral. ilma päifesteta oleks maakera furnud. Nõnda annab siis päife meile walgust, soojust ja elu.

Mis päifene meie ihulikule elule tähendab, seda on Jeesus Kristus meie waimulikule elule. Prohwtet Malafia nimetab Kristust digusega „diguse päifefeks.“ Paneme tähele päifese kolme eelnimetatud omadust ka waimuliku päifese juures.

Päifene annab walguft. — Kristus ütleb enefest: „Mina olen maailma walguft.“ Tema on see, kes meie elu walguftab, tema on, kes meile tundmise walguft annab. Tema on juba wana feaduse prohwtite walgufteks olnud, ja just sellepärast ongi nende kirjad meile walgufteks. Et meil wõiks tema läbi elu walguftest osa olla, selles peame teda eneste südamesse wastu wõtma. Kui teegi maja ehitab ja jätab akna tegemata, siis jääb maja pimedaks. Kuid paljud suluvad eneste waimuliku hoone igawese walguft eest. Meil ei ole Kristuse jaoks ei uft ega afent; aga nad ei taha ka pimedusse jääda. Nad püüawad siis kunstlike walguftega, nii kui: spiritism, theosoofia ja n. e. enda waimuhoonet walguftada. Aga nõnda kui kunstlik walguft loomuliku walguft aset ei wõi täita, ei suuda inimlik tarkus iialgi jumaliku tarkuse aset täita. Nende inimeste südames walitseb pimedus. Meile jääwad maksiwaks sõnad: „Ja walguft paistis pimeduses ja pimedus ei wõinud teda mitte wastu.“ Ioan. 1, 5.

Päifese järgmise omadusena oleme soojust tundma õppinud. Igal pool, kuhu päifese kiired langetawad, on soojus. Kui Diguse-päifese kiired inimese südamesse paistawad, siis saab tema süda samuti soojaks. See saab kaastundlikuks, awab end hädas enda ligemisele, tunneb ära Sumala suurt õhwtit inimfoo hääts — armastus leiab selles ruumi. Jeesus Kristus on aga armastus. Tema on meid juba siis armastanud, kui me weel tema waenlased olime ja ta on meie eest siis surunud, kui me patu sees surunud olime. Kui oleme tema armastust tunnud, siis saab ka meie süda täis armastust tema wastu. Ja kui me teda armastame siis armastame ka eneste kaasinimesi, sest meie süda, mis on täis armastust, sunnib meid sellesse. —

Päifene on ka eluandja meie maakerale. Isegi kõige wäiksem rohu liblete ei wõi ilma päifefeta kasvada. Samuti on aga ka lugu waimuliku inimesega, kes ilma jumaliku eluta on. Ta wõib küll süüa, juua, magada ja lõõtada; aga sõna „elada“ inimese kohta tartwitatuna, tähendab enam, kui eelpool nimetatud toimingute teostamist. Elada tähendab: kõik oma jõud ja osawuse Sumalast inimesele ettemääratud eesmärgi kättefaamifeks tegetwusesse panna. Elada tähendab isegi surma äratwõita. Mõlemad koondatult wõimaldawat alles meile täieliku wäärtuse, teetwad wahel meie ja loomade elu wahel. Elu, ilma Sumalast meile ettefaatud eesmärgi poole püüdmata on, ilma eesmärgita.

Kes aga juhü meid alati meie kõrge eesmärgi poole, ja kes aitab meid, et me forð selle kätte

faame? Kes küll muu, kui meie Önnistegija Jeesus! Tema ütleb enefest: „Mina olen üles-tõusmine ja elu; kes minu sisse ufub, see peab elama, ehk tema küll sureb.“ Tema on elu ja tema wõib ning tahab ka elu anda, kui meie tema sisse ufume; anda juba siin maa pääl elu, millel täielik wäärtus on, ja forð uuel maal igawese elu. Meie wõime Jeesuse ütelist ka eitawas wõormis järgnetwast tartwitoda: „Kes ei usu Jeesuse sisse, sel ei ole elu, ehk tema küll elab.“ Kes Jeesuse sisse ei usu, selle elu on ainult üks otstarbetu olemasolu, mis ei täida elu eesmärgi ja millel ei ole igawesest elust osa.

Nõnda on Jeesus meie elupäife, selle paistel kõik meie südame jõud kasvawat ja kosuwat ja mis enda wõitwa wäe läbi isegi surmast uue elu tõusta lasseb. „Walguft, armastus, elu,“ — see jumalik kolmik-tõla on see, mida Jeesus Kristus kui diguse päifene, meie südames elule kutsüb.

Wõrdlust Jeesuse kui päifese wahel wõiks weel mitmeid laiendada. Kui me päifese kiirte tertwendatwa mõju pääle mõtleme, eks seifa siis Kristus, meie arst, kõe me filmade ees?

Ja edasi: päifese kiirteel on kõike puhastatu mõju. Kui walgele riidele on kuidagi plekid pääle sattunud, mida üksti seep ei kõrwalqa, tartwitseb seda riidet ainult märjaks teha ja päifese kiirte alla asetada; mõne aja järele on plekk jäljetult kadunud. Eks tuleta see meile imelikult meele, et Jeesus Kristus wõib meie südant kõikidest patuplekkidest puhastada.

Ja lõpetus weel üks wõrdlus: ühel tumedal, piltoiwel päetwal sattume tergesti kurbmeelsusesse. Kõik meie mured paistawat meile palju suuremad, kui harilikult; kogu me elu tundub murefoorma all nõikutwat. Näib kui wõibkõige mõne wartu piirides. Kui aga meile jälle päifene wastu naeratab, siis kaotwad kurbwad mõtted kui piltoiwed taetwa/aotufest ja meie meeleolu muutub kõe tergemaks ja rõõmsaks. Kas ei ole ka selles waimuliku asja kohta tähendus? Kui käime enda eluteed ilma Jeesufeta, siis wõrdub meie elu sage-dasti piltoiwse, päifefeta päetwale, mis meid kurbade mõtetega täidab ja lõppetis täieliku õõga lõpeb. Wõtame aga Önnistegija endale saatjaks ja juhataks eluteel, siis wõime kogu enda elu lüsa, päifetepaistelise päetwaga wõrrelda, mis meid kogu aeg rõõmsas meeleolus hoiab ja mille õhtu-eha meile weel aulifemat aega tõotab. Ja kui peatsi me elu meile puudust, muresid ja raskuseid tooma, Önnistegija aitab meile me foormat fanda ja kõigist hoolimata ei faa meie südamest päifetepaiste kaduma, sest meil on lootus tulewa auliku päetwa pääle, millele enam õõ ei järgne ja mil siis Sumal ise meie päifene faab olema.

Seda kõike, ja weel palju enam, wõib päifene meile õpetada, kui ta oma kuninglikus mõjus taetwalootuses nähtawaks faab. Saagu iga selle artiikli lugeja südames Jeesus Kristus elupäifefeks, kes iialgi ei loojene.

H. Steinmeier.

Ristimägi.

Süügewasti maasse kaewatutena seisawad Kolgatal kolm risti. Paremal ja pahemal pool patuste, kurjategijate ristid, kes on üle antud karistawale wõimule. Keskel ripub Jeesus, kes on tõmbanud oma peale pagana, maawalitseja Pilatuse pilgu. „Ennäe inimest!“ — Znimlikus järelandlikkuses ja patuses nõrkuses jai see kohtumõistja, kelle ülesanne oli õigust käsitada, jaatanlikult pimestatud juutide hulga saagiks. Nõnda ripub nüüd Kolgata künkal „toores puu“, „kuiwal puul“, õige ülekohtuse kõrwal. Tema pea kohal aga helgib igawene tõde: Jeesus Naatjaretist, Juuda rahwa kuningas. Seeford, kui pealikud pealkirja muuta tahtsid, jai Pilatus kindlaks. Jumala isalik film wahwas selle üle. Tema jumalikul lubadusel on ka piirid. „Siitjaadik pead ja tulema, ja ei mitte eemale; ja siia jaadik peawad ju lained tõusma!“ (Joh. 38, 11). See oli wõidurikkalt tõlwar Jehooma sõna tema wastastele! Wale, mis näilikult oli wõitnud, kui Jeesust kibuwitstega krooniti, ei wõinud olla lõpulik wõitja. Isafilim walwas.

Me näeme Eluwürsti ümberpiiratuna täiel juul pilkawatest inimestest, kes tõeks tegid laulu- raamatu prohwetit kuulutuse: „Sest koerad on mu ümber tulnud, tigedate jelts on mu ümberpiiranud; minu käd ja mu jalad on nemad läbi uuristanud.“ (Paul 22, 17). Jeesus aga on palwes ning ta palwetab: „Jsa, anna neile andeks, sest nad ei tea mis nad teewad!“ Nemad neawad, Jeesus õnnistab (1 Peetr. 2, 21—25). Mulik, püha märtripilt. Suurim walgus ja pimedus seisawad üksteisega wastamisi. Ristilöödud kurjategijad, nad näewad, kuulewad, nad elawad üheskoos palju läbi. Ristilöödu armastus saab mälestusjambaks Kolgatal, kohal, kus oli wandumine ja needmine, kohal, misjagune jõi tema lunastawat werd. Kurjategijate waated lähewad lahku. Jeesuse armastus on ärawõitew wägi. Tema paremal pool tuleb efile uus elu. Rõõwel osutub Jeesuse lunastustööwiljana, tunnil, mil surm ja elu üksteisega wõitlewad. Kolgata! Siin wõidab elu. Rõõwel kuuleb nüüd sijemise waimu kõrwa ja näeb usu filmaga. Ta jaab selle töötusriikka sõna tõenduseks, mida Jumala suu prohwet Jeesaja läbi räägib: Rõhutatud pilliroogu ei murra ta mitte katki, ja õhkuwat tahti, mis weel suitseb, ei kustuta tema mitte ära.“ (Jes. 42, 3.). — Jeesuse walguskuju peeglis, tema armastusest ja halastusest ülewoolawas hääles, näeb ja tunneb rõõwel oma wäärtusetust. Tema walgustatud film näeb hukatust. Kuid mitte ainult jeda — oo armu imet! Ta näeb ka päästja kätt, kes tema järele armastuses wälja sirutab. Ta on ära wõidetud (Ser. 20, 7), ja on ka ise, lõpuks, surmale näkku

waadates, ärawõitja. Rangedaelselt elas ta jumalakartmatuses, hoolimata sellest, et oli Juuda rahwa poeg, kel oli juur eesõigus omada õiget Jehowa tundmist. Usjata oli hea karjane otsinud oma lammas, teda päästa piüüdes ta uksele koputanud — üksford, katkforda. (Joh. 33, 29—30). Patune jai ometi tema kutsetele ja armuawaldustele kurdiks. Ta elas edasi kergemeelselt, wastupannes ja pimestunult. Miijuguses olekus lõpetas ta oma elukäigu. Teda peeti finni „tema patu kõiega“. (Spj. 5, 22). Rõõkus järgnes külwile. Tema igawene hukatus paistis olewat pitseeritud. Ometi mitte! Jeesus on seal! Ta on patuse südamele ligidal. Walgus ja elu woolawad taht wälja ning ta jaab kätte selle, kes oma eluwõitluses oli kaotanud. Jääford, mis tema südant oli katnud kuni selle tunnini, pidi nüüd Jeesuse katmata armastuse ees sulama. Tema süda awaneb ja täitub õndsuse tundega. Tema, hukkamõistetud rõõwel, sünnib, surmale näkku waadates, uuesti. Ta on „uuesti siindinud elawaks lootuseks“. Temale on ojaiks saanud äratundmine, ülestunnistamine, õndsus ja rõõm. Ta ei pruugi enam karta igawiku kohut ja hukkamõistmist. Ei, waid igatjedes waatab ta igawikku, olles kindel oma hingemõnnistuses ja ära tundes, et see, keda nüüd kui kurjategijat nähakse ristil rippumas, on ärawalitud Messias, kõigi rahwaste õnnistus. „Jssand, mõtle minu peale, kui sa omas tuningriigis tulled!“ (Luk. 23, 42).

Õnnis effija, kes oled läbi elanud muutmata Jumala truuduse, kes sa wõisid maitsta hea karjase kannatust ja sõbralikkust. Do, wõisid sinu läbielamised tänapäew rääkida kõigile, kes edasi tormawad südame pimeduses, kes iseendid petawad wale kindelolekus ja on samasuguses hukkumises, kui sinagi olid.

Nüüd kõlas Kolgatal teist korda: „See on lõpetatud.“ Seda ei olnud lõpetanud walumees Kolgatal, oo ei, waid taewase templi ülempreester (waat. Ebr. 8). Seal tegutses ta kui eluwürst õige ja püha Jumala ees meie kasuks, seal lases ta oma werel kosta kahetsija patuse eest. (Joh. 6, 37; Ebr. 10. Minult Jeesus omab Jumala ees maksawat õigust. (Room. 3, 21. 22) Jes. 45, 24; Jer. 23, 6). Ta annab lootust ja igawest elu kõigile, kes tema juure tulewad nõnda kui nad on, patused, kaetud lihanõrkusega, kuid kui nad finni hakkawad peastwast käest. Paluwalt ja kutsuwalt kuuleme ka täna tema häält „igaweses Ewangeliumis“: Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamise saata.“ „Ja waim ja pruut ütlemad: tule! ja kes jeda kuuleb, ütlegu: tule! ja kel janu on, see tulgu, ja kes tahab, see wõtku eluwett ilma.“

Kodufoldel.

Ena märgitud piibel.

E. L. Taylor.

II.

Ole hää ja loe seda tema ja minu päraft. Tema töötused on kõik kindlad ja kui sa neid oma südamesse võtad, teevad need sind uueks, puhtaks, tugevaks ja võitjaks. Sa saad siis üliõnnelikuks ja ka teistele õnnistuseks; sa teed rõõm- faks oma sõbra südame, kes jurma läks, ja ühel päeval, mis mitte enam kaugel ei ole, kohtad mind seal, kus enam ei ole lahkumist.

Sind armastaja ena.

See märgitud piibel jäi tavarjatuts kuni vii- mase filmapilguni; enne kui aga Harold iweel ju- malaga jättis, läks ta natusefeks ajaks wälja, ja nüüd sai piibel ruttu ära peidetud tema kasti nurka.

„Ela hästi, ena!“

Broua Wilson oli parajasti lõpetanud oma hommikupalwe ja oli ka ettevalmistatud lahkumiseks.

„Ela hästi, minu kallist!“ ütles ta, ja kui ta Haroldit kaelustas, surus ta lahkumisel kawa teda oma rinnale. Pisarad tahtsid iweereda, aga ta oli omale teifili ettewõtnud, ja rahuline naeratus pais- tis ta filmis.

Ta fofistatas pojale oma salajamaid soowe kõr- wa, aga ilma wastutusefeta ruttas poeg sealt mi- nema.

Uhe jumalafartliku kapteni kuuldud palwe.

See oli ilusal mai kuu hommikul, kui Noto- hama merele wälja sõitis kuldsest wärawast Mel- bourne suunas, millel ka Harold kaasa läks liht- madrusena. Haroldile oli see üks roske päew. Hoolimata tema waljust iseloomust, mida tunda wõis ta hoopsewast wäljaastumiseft, oli fiiski järele jäänud ta südame põhja iweidi noorus-aastate õrnuseft, milleft wõimata oli wabaneda.

Kui see suur laew, alaliselt jõudu juure wõt- tes wõimsa krutwi läbi, kiirelt oma teed jattas Waitsele ookeanile, ja kui kaduma hakkasid kodu- mau kaldad, alles siis tundis Harold esimeft kord mitne aasta kohta ena wäärtust. Kuigi ta seda felelada ei wõinud, leidis ena ta filmis hoopis teife tähtsuse, sest et ta teda enam ei wõinud näha ega tema lähedust tunda. Eks ta olnud ju temale ikka hea? Kui ta oleks wõinud laewa iwees ta- gasipöörda, siis oleks ta rõõmuga laewalt koju rut- tanud.

Muidugi olid need tunded ainult möödutwad; nad tunnistasid fiiski, et see aeg iweel täiesti ei olnud lõppenud, kus ühe ena armastus ei oleks wõinud enam pöörduda poja poole. See oli see õrn külg, mida puudutas saatus jelleks, et Harold saaks maha jätta pattu.

Pisar, mis iweeres üle nooremehe palge, sai kuiswatatud ruttu, ja õfustatwalt wõitis ta ette maha rõhuda kõiki mõtteid ena palwete ja nende tähenduste kohta. Ta ütles endale: „Poiss, ole mehine, aga mitte lapsif!“ Tema piüüded, kõike unustada, näisid olema järeldusefeta.

Notohama meeskond koosnes, nii kui harili- kult, mitmest rahtwuseft, kelledest pea kõik wiina jõid, wandusid ja teotasid ning kellede seas sai Harold usaldatwaks feltfimeheks.

„Noh! mis see nüüd on?“ Harold oifis omale tarwilist riietust ja kui ta seda oma mere- mehe kastift wälja tõmbas, kuffus üks paff pöran- dale.

„Seda ma ei ole näinudki,“ ütles ta ja tegi selle kiirelt lahti. „Üks piibel! Mu ena arwas, et ma peast nõder olen ja niisugust rumalust omale luban? Aga kui tore raamat. Tahaks heameelega teada, kui palju see maksab. No see on küll nali! Harold Wilsonil, kui harilikul joo- maril ja pealegi iweel wargapoiifil on piibel merel kaagas! Peakfin omale luba wõtma, et meeskon- nale jutlustada.“

Ta arwas raamatu „et ainult näha, kuidas piibel näeb wälja seespoolt,“ ja waata, seal oli tema ena tuntud käefiri: „Minu kallist!“ Ta tundis, kuidas tal midagi kurgu finni pigistas. Silmapilgul leidis ta end omas lapsesõlmes, nägi oma süütust ja seda, kuidas ta piibli sõnade üle rõõmustas, millede wastu ta nüüd juba ammu põlgtust tundis. Jällegi ilmus pisar, üks frotwimata pisar palgele. Tahtmatult pööras ta filmnäo ära, et teegi feltfimeesiest ei märkaks ta nõrkust.

Kuid fiiski ei wõinud ta lugemata jätta oma ena pühendust esimejel lehel. Ta ei pannud — iweel enam, ei wiisanud — raamatud enne ära, kuni ta seda oli lehitsenud ja leidnud oma ena õrna käe märkusi. Kirjakohad ei olnud ainult alla triiputatud, waid jellega ühenduses ka iõe sõnad ja manitsused äärele märgitud, mida waid tema ena kõiis olla kirjutanud.

„Ma ei falli seda,“ ütles ta. Peab niifugune tühi asi mind ikka kiusama?“ Raamatut sulgudes wiiskas ta selle kasti ja heitis magama.

Üks kuu oli möödunud, mis osutus temale jõupingutavaks ajaks. Sõit oli üle viihase mere läinud ja enam kui ühel juhusel olid nad hädaohus, et laeva õnnetusel mere sügavuses leida külma hauda. Enam kui üks meestest oli tõotanud teist elu elada, kui veel kord maale saaks. Aga seal pääsis korraga laetvaruumis tuli lahti.

Notohamal oli kaunis suur petrooleumi laadung peal ja tuli tähendas kõigile kindlat surma. Sellepärast pandi tööle tugetu tulekustutamise meeskond ja vastatva jõupingutusega püüti leeffi kustutada, enne kui need petrooleumi juure jõuaksid.

Kapten Mann, kes laeva juhtis, oli kristlane, vähese jutuga, mees, kelle isik auartust äratas, ja kellest ifegi oma meeskonna poolt väga lugupeeti. Ta oli vastutulelik, julge, karst, aus ja filmapaistetu erand fogu laeva personaalist. Ühe kolmekümne aasta oli ta juba merel käsitunud aga põlervas laevas oli tal esimene kord olla.

Hüüe „tuli on lahti“ kutsus esile tema paremad omadused. Kuigi ta selle hädaohu suuruse ees kohkus, pani ta kindlalt ja ruttu iga mehe oma kohale ning igaüks töötas usus millegisfe, mis kapten Mann kellel hädaohulikul tunnil ette võttis. Harold Wilson filmas iseäranis tema julgust ja usaldust.

Korraga oli kapten kadunud ja niisama ruttu sündis uus raskus teda jälle abits nõudma. Harold Wilson saadeti teda otsima. Kahtvatanud näol tõttas noormees kapteni kajutisfe. Üks oli lahti ja oife samal ajal kui ta tahtis kaptenile teadustada kuulis ta kajutist häält, mis teda takistas. Mis kuulis ta?

See oli palve hääl!

Et täiesti kindel olla, avas ta uft rohkem, ja waata, seal põlvitas kapten, lahine piibel tema ees, filmad ülespoole pöördud. Majinate müra ja üldise käre pärast laetval ei pandud Haroldi tulekut tähele ja sellepärast jattas kapten oma palwet, kuna Harold nii kui küttestatud oli ja muud ei mõistnud teha, kui ainult kuulata.

Palve puudutas tema nõrka külge. See palve oli piibli Sumalale, et ta oma idotusi täidaks ja meeskonda elus hoiaks; Harold Wilson oli üks nendest, kellede elu oli kaalul. Esimest korda oma elus oli ta rõõmus näha meest, kes palub.

Taatvete laul 107, 23—31, oli kapten Manni varjupoik piiblis. See idotus oli nüüd tema troost. Olgu tormis ehk tules, iffa loetas ta end oma Sumala peale, „et ta neid ahastusest wõlja saadab“, ja „et ta neid saadab jinna sadamasse kuhu nad tahfid“. See oli see idotus, mida Harold kuulis kapteni Isfandale ette kandma.

Kui imelit seft Taatvete laul 107, 23—31, oli ta üks nendest kirjatõhtadest, mida proua Wilson piiblis, mille ta oma onupojale andis, oli alla kriipsutanud.

Kas saab kapteni palve kuulbud?

Harold ootas waid siimapilgu, seft juba tõusis kapten palvest üles, et rutata jälle oma hädaohuliste kohuste täitmisele. Harold täitis ülesande ja jooksis oma kohale.

Hoolimata suurtest jõupingutustest oli tuli kiirelt lewinenud. Laetva saatus näis olema oisutatud. Mõne minuti pärast peab petrooleumi laadung tuld wõtma ja siis oleks kõik lõpetatud.

Nüüd sündis aga üks äkiline plahwatuse. Ohufurwe paistas pea kõik finnised luugid laetwalael lahti, meeskond oli hirmust haltwatud ja ei mõelnud muud, kui et petrooleum on juba tuld wõtnud.

Mis oli sündinud? Oh, see oli saatuseft juhitud sündmus, mida ainult kristlane wõib mõista. Üks aurutoru oli lõhkenud ja sellest woolas suurel hulgal keetwa wett ja auru laetva ruumidesse, ja oife selle hädaohulikumasse kohta. Mägemata käsi oli juhtimise oma kätte wõtnud ja warsti tegid mustad suitupillwed walgetele aurupiltvedele ruumi ja tulekustutamise meeskond teadis, et laetw on peastetud.

See näis kõik nii imeline olema, et fogu meeskond tõttas oma imestust ja tänu wäljendama.

„Kapten, kas te usute, et sel „suurel mehel“ (Sumalal) siin midagi tegemist on?“ küsis üks toores iirlane, nimega Pat Moran.

Kapten Mann oli wist oma usus wewa teinud, et ta seda tähtsusetaks pidas kristliku elu üle oma meeskonnaga kõneleda, jättes seda nende endi hooliks leida, mis ta neile oma eluga näitas.

Aga nüüd oli ta sunnitud oma usku tunnistama.

„Meheh,“ ütles ta, „aurutoru on kõigewägewama käre läbi murtud. See on, ei ole mitte juhulifelt sündinud. On olemas üks Sumal, kes palweid kuuleb. Ta on tõotanud aidata inimesi, kes merel on ja täna on ta oma sõna pidanud.“

Seda kuuldes näis Haroldile, et tema märgitud piibel teda kui mõni paha waim tagaajab.

„Aga ütlege kapten, kas te seda tõesti usute, mis te ütlete?“ küsis Pat jälle.

„Mu poeg, mul on see uft juba mitmed aastad.“

„Kust olete te need waaated saanud? Kus on see „suur mees“ õelnud, et ta meie wiletsate peale halastab?“

„Pat, mul oli üks hea ema, kes mind õpetas paluma Sumalat laetwas. Ta õpetas mind ka piibelt lugema, raamatut, mida Sumal aitas häid inimesi kirjutada. Selles raamatus ütleb ta meile, et meie kõik temale kuulume, ja et me tema sõna peame kuulma, ja et ta meid tahab wastu wõtta. Ta ütleb, et ta inimesi, kes merehädasse sattuwad, päästa tahab. Kas te, Pat, pole kunagi piibelt näinud?“

„Äsna tõesti, ma ei ole ialgi piibelt näinud,“ wastas ta, „aga uskuge mind, ma tahan kord heameelega niifugust teist näha.“

(Järgneb.)

Noorsoole.

Mida lugeda?

Mida peame lugema ja kuidas? Selle üle on palju räägitud ja palju kirjutatud, aga siiski veel liigagi vähe, sest see on väga tähtis küsimus, tähtsam kui meie seda endile oskame ette kujutada. Mis on lugemine? Pigemini küsime, mis on söömine? Sugemine on waimu toit. Sellest oleneb inimese edu, tulewik. Meie räägime ja kirjutame palju toidust, mida peame sööma ja jooma, et kasinad ja terwed olla kehaliselt. Aga liiga vähe on toonitatud teisest toidust, s. o. waimu toidust, et meie waimu terwena ja mõtteid puhtana hoida.

Mida äratav see inimeses kui ta paha kirjandust loeb? Sugude läbi, mida noorsoo poolt loetakse, mõjutatakse nad kurjuse poole. Mõttes arendavad nad loetud sündmuksi edasi, kuni nende auahnus saab äratatud seda ise näha, ise läbi elada, Tänapäewa ajalehed kühisewad mustusest, toorusest wägivallast, Iga ilmuwa ajalehe jooneall on romaan ja veel misugused! Zoomulikul ei mõju see noorsoo peale kaswatawal, tülesehitawalt. Mida trükitakse ja loetakse tänapäew kõige rohkem? Romaane!... Igapäew lastakse trükimasina alt wälja tuhanded eksempl. igasugust kergeisulist kirjandust. Ja need otse neelatakse noorsoo poolt. Meie elame romaanide fabrikatsiooni ajajärgus.

Romaanide, kerge sisuga, äritawate lugude lugemine on lugejale teatawal mõddul needuseks. Autor wõib küll omas kirjutusel moraalidõpetust jagada, ta wõib usulisi küsimusi puudutada, aga sagedasti on nad selle jaoks, et rumalust selle taha peita. Maailm on raamatutega üleujutatud, mis täis kaasakistuwat elsiitust. Noorsugu wõtaw seda tõena ning ripub peetumuste küljes. Mõned ütlewad, et romaane loetakse seepärast, et stiili ja kirjandust õppida. See on ka osalt tõsi. Kuid kas ei ole meil teisi paremaid raamatuid käepärast, et seda äraõppida? Küll! Näit. eluloo kirjeldused, reisikirjeldused j. n. e. Kuid meie ei tohi liiga kaugel minna oma arwustuses. On olemas waheromaani ja romaani wahel. On olemas romaane mis on kirjutatud selles mõttes, et raha teenida ning kahjuks on tänapäewa romaanid peaaegu kõik selles mõttes wäljalastud. Ja just sarnaseid romaane armastab noorsugu kõige rohkem. Nagu nimetasin, on olemas palju häid romaane, nagu reisikirjeldused, ajaloolised romaanid j. n. e., kus esile tuuakse inimese iseloomusid, kus näidatakse aegu, kus meie oleme elanud. Meil esitatakse on sarnaseid raamatuid väga palju. Kõlb-

mata romaanide lugemine ei inspireeri inimest häädele tegudele. Wõtame näiteks T. U. Edisoni. Ta on oma edasipüüdmisselga tõukejõuks ja õhutuselks, igale noorele eeskujuks.

Mida annab romaanide lugemine ehk ütleme mida ta ei anna.

1. Romaanide lugemine ei aita inimest puhtale elule. Wäljamõeldud inimesi ei saa eeskujuks wõtta.

2. Romaanide lugemine ei anna inimesele nõuet õiguse järele.

3. Romaanide lugemine rööwib aja praktilise töö tegemiseks. Inimene elab hoopis isesuguses maailmas. Ta äratav peetumusi elu praktiliste kohustuste wastu.

4. Romaanide lugemise läbi ei saa Isandad otsida. Kas wõib keegi palwetada, kui ta romaane loeb? Ta mõtted ja waim on hoopis isesuguses ilmas ja see on saatanlik ilm.

5. Romaanide lugemine teeb südametunnistuse närivadaks. Esitaks waimlise elu jaoks. Tunn. kog. III, 472. Georg Lansey ütleb: „Abielu lahutuste põhjuselks on enamjagu romaanide lugemine. Loetakse mitukümmend raamatut läbi ning siis ollakse segaduses, ei tea mis teha.“

6. Romaanide lugemine ritub meelespidamist. „Tunn. kog.“ IV, 497. Romaanide lugemise juures ei ole tarwis mõtlemist.

7. Romaanide lugemine õpetab pealiskaudsust.

8. Romaanide lugemine on põrgu wärwawad. „Kristl. kasw. põhjal.“ Ihk. 93.

9. Romaanide lugemine ritub tahtmist hädteha. Tunn. kog. II, 559.

10. Romaanide lugemine on mürt, mida pikka määra sisse imetakse ja sellest surrakse — waimliselt.

Mida peame siis lugema?

Meil on küllalt sellest, mis on tõeline, puhas ja jumalik. Teaduse järele jänunewal hingel ei ole tarwis ebaallikate juure minna. Op. I, 22,17: „Pööra oma kõrw ja kuula targa meeste sõnu ja pane tähele minu tundmisi.“ Kus on need targa meeste sõnad ja Isanda tundmised? Piiblis! Piibel on üks parematest wahenditest waimlise hariduse saamiseks, parem kui ükski teine raamat. Piibli lugemine paneb inimese peaaegu töötama. Oma sisurikkuse ja wärwirikaste wäljenduste poolest äratav ta inimeses huwi ning paneb tema südame kiiremal tööle. Tema lehelülgedelt leiame wanema ajaloo, elutruuwe elulookirjeldusi, riigi juhtimise õigeid põhimõtteid, juhatusi majapidamises — põhimõtteid, misuguseid inimese mõistus kunagi wäljendada ei oska. Ta sisaldab sügawmõttelist elutarkust, ilusamat ja liigutawat poeesiat. Aga

päämõte, mille ümber iga asi keerleb, on lunastamise plaan. Inimsoo peastmise teadus on sõitude teaduste teadus. Mis aitavad meile sõitude teaduslikud raamatud, ehk nad küll hääb ja kasulikud lugeda on? Nad ei ole ühtki uut sõjariista esile toonud, mida võiks kurjuse vastu tarvitada, ühtki troosti wahendit, millega võiks kannatajate hingede juure minna. Astronoomia võidib kindlasti midagi ütelda jumalikust suuruselt ja aulikkusest looduses, aga ei midagi Jumala armastusest ja halastusest patuste vastu. Ta võidib wäljaarwata, kui kaugel on maakera päikesest, aga ta ei võid ühelegi inimesele ütelda, kui kaugel on ta Jumalast oma üleastumise tõttu. Ta võidib tähtede teed jälgida ja näidata, aga kadunud hingedele ei oska ta ühtki teed näidata igawese elu poole. Samuti on ka teiste teaduse harudega. Nuem lahutusteadus võidib meile paremat seepi walmistada, aga ta ei ole ühtki wahendit leidnud, mis südant patust puhkats teeks. Ta võidib walguse allitaid näidata, mis loomulikku pimedust eemaldab, ka lõhkeaineid oskab ta walmistada, mis mägesid õhku paiskab, aga ta ei võid ühtki walgust tuua neile, kes surma pimeduses istuvad ja talistusi eemaldada, mis patt inimese ja Jumala wahele on istutanud. Ta võidib inimese teha jaoks mitmesuguseid arstimiswahendeid luua, aga südamet jätab ta tühjaks rahust ja rõõmust.

Uga kes võidib seda? Piibel! Ma ei taha sellega kirjanduslikke ja teaduslikke raamatuid armustada, aga teaduslikult mõtlema õppida tähendab nii palju, kuidas inimene oma piiratud mõistusega mõtelda suudab, aga piiblikult mõtlema õppida tähendab, nii mõtelda, kuidas Jumal mõtleb. O, misjugune võidit ja kasu!

Kuidas lugeda? „Kuidas sa loed?“ Nii küsis kord Jeesus wariseerilt. Meie peame dieti, selgesti ja arusaadawalt lugema. Tarwis sõnade õiget toonitamist õppida. Goethe ütles: „Kõige kergem on raamatuid kirjutada, raskem on juba neid müüa aga weel raskem neid lugeda. Ma olen 50 aastat raamatuid lugenud, aga siiski weel ei osta.“ Mõtame weel kord lühidalt kokku, mida peame esimeses jões lugema. 1. Piibel, 2. ajaloolised raamatud, 3. teaduslikud raamatud ja 4. elulookirjeldused. See lugemisprogramm on kindlasti parem, kui sõid teised kokku.

Suschenhofis, jaanuar 1929. S.

Tunne iseennast!

(Lõpp.)

Nüüd võidime juba sammud edasi astuda. Me teame, et elame Kristuses ja et Kristus meis elab.

Igal pool, kus me nüüd oleme, kas tänaval või põllul, tööl või puhkusel, ettevõtte juures või kufagil mujal, võidime teada: see on Kristus, kes minus elab. Kristus elab ja töötab ja ka mina töötan ning elan. See on Jumal, kes mind aitab ja elatwaks teeb. Nii saab Jumal meile elatwaks ja alatiseks juuresolijaks; siis tunneme: ma ei võid midagi iseenesest teha, aga Jumalas teen ma sõid. „Mina arendan sõid Kristuse läbi, kes mind wägewaks teeb!“ Kol. 4, 13.

Kui me nii alati lõpmatu Jumalaga ühenduses seisame, siis täitume alati suureneva jõuga ja me võidime jälle saavutada jumalikkuse, mille järgi igatses iga hing.

Kui Kristus nüüd meis asub, siis muutub meie tahtmine tema tahtmiseks ja me võidime rahulikult paluda:

„Sinu tahtmine sündigu!“ Sel wiisil on inimesed prohwetiteks ja nägijateks saanud, sest nad on eneste seesmise elu Jumalale pühendanud ning on eneste elu temas elanud.

Ta mis on kõige felle tulemus, kui oleme alati Jumalaga ühenduses ning elame tema juhtimise all. Oise waimustaw on kuulda eelpool nimetatud filosoofi sõnu:

„Kes elab alalise jumaliku juhtimise all, see astub kõige kõrgema tarkuse piironda ja ta ei tunne ka igapäewase elu kõige tähtsusetumate küsimuste ees end kunagi kindluseiu ning segase olemat, waid palju rõhkem, ta teab, mis tal on teha ja kuidas ta seda teha teema.“

Need sõnad sisaldawad enestes rõhkem, kui wafst ette kujutada oleksime julgenud. Samaseid mõtteid leiame ka E. G. White'i kirjalõõdest.

Nii saame me alles täielikkudeks inimesteks ja wäärime tõelikult inimese nime, milliseid tänapäew maailm nii palju wajab. Siis muutume tõsteteks kristlasteks, felle järgi tänapäew maailm hüüab. Siis saame aru eneste ülesandest siin maailmas ja tunneme, milleks oleme loodud. Siis ostame teisi Jumala juure juhtida.

Uks Saapani pärismaaloselt jutustaja ütles kord kristlaste esitajale nii: „Urge saatte meile enam õpetajaid, me oleme neist juba wäsinud. Saatte meile Kristus!“

Need on poljusisaldawad sõnad. Tänapäew maailm ei waja mitte sarnaseid kristlasi, kes ainult õpetawad, kuidas Kristus elas ja kuidas teised peatwad elama, waid niisuguseid tarkitab maailm, kes ise nii elatwad, kui Kristus elas.

Seepärast tunne iseennast! Saa inimeseks, felle hingest on jumalikkus, kes on walmsis teisi aitama sõiditluses patuga oma eeskufuga, aga mitte ainult sõnadega. R. W. Winglas.

Uffitu nr. hind 20 fenti.

Wäljaandja: S. P. Adw. Eesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Paul Allwelts, Merepulestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub. Merepulestee nr. 14-a, Tallinnas.

Tegetwad taastõõlised: E. Nikkar; Ed. Mägi; Ed. Ney.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ahjusete trükkkoda, Piff tän. 2.